

CIRCA EUNDEM ANNUM

GOZPERTUS

ABBAS TEGERNSEENSIS.

GOZPERTI EPISTOLÆ

(Apud R. P. Bernardum Pezium, *Thesaurus Anecdot.*, tom. V. parte 1, p. 121, ex cœvo codice Tegernseensi.)

MONITUM

Plenæ bonæ frugis sunt epistolæ Gozperti, exeunte fere sæculo x abbatis Tegernseensis, quarum quarta, quinta et sexta inscriptæ sunt *Meginhelmo*, famosissimo comiti, summæ nobilitatis prosapia progenito, cui familiam Tegernseensem, in Oriente gravi fame laborantem, his verbis commendat: « Petimus ut nobis aperialis manum solitæ largitionis vestræ et jubeatis nobis dari aliquantulum frumenti ob eleemosynam vestri in victum eorum in regione orientali, qua vos dominamini, ne fame penitus eos et inedia consummari vel mori videamus.» Quo loco *Oriente* et *regionem orientalem* esse *Austriam*, in qua hodieque quædam prædia juris Tegernseensis sunt, clarissime constat ex iis quæ de veteri Austriæ nomenclatione diluſius disputat reverendus Frater in *Dissertationibus præviis ad tomum I Scriptorum rerum Austriacarum*. Et tamen de hoc famosissimo comite, qui olim in Austria dominabatur, altum, quod ego quidem sciam, in vetustis nostris annalibus silentium.

EPISTOLA PRIMA.

AD RAMUOLDUM ABBATEM S. EMMERAMMI

Se Ratisbonæ in festo S. Emmerammi futurum nuntiat, petitque sibi exscribendum transmitti librum plenariæ collationis.

Abbati R., monachicæ religionis speculo perspicacissimo, G. famulamini debiti discipulatus toto mentis affectu subjectus.

Ardenti desiderio præsentiam paternitatis vestræ silimus: marcescentes artus, quos præ lassitudine senii laborumque ægre ferimus, penes vos aliquantulum animare cupimus; lepidissimo fratrum colloquio paululum recreari desideramus, quia nos tam longo temporis spatio a vobis disjunctum fore suspiciosum pectus sæpiuscule dolendo prodere non cessat. Proximo ducis nostri colloquio speramus nos præsentari conspectui vestro; quod si fuerit interdictum aliquo eventu præpediente, vel aliqua re annullatum, vestro tamen precamine fultus festo S. E. patroni nostri interesse non dubitamus. *Librum plenariæ collationis*, quem dudum petiveramus, quia in nostra non habetur bibliotheca, humo tenus geniculantes repetimus ut nobis præstari præcipiatis. Quam celerrime videlicet possumus, conscribi facimus, vobisque aut ipsi reportare, aut per nuntium remittere statuto tempore non tardamus. Valet.

EPISTOLA II.

AD ARNOLDUM COMITEM.

Illi pro impensis favoribus gratias cumulate agit, doloremque suum ob Adelheidis imperatricis obitum declarat, ac quæ pro ejus animæ requie a suis monachis persoluta sint perscribit.

Abbas G., monachici cultus solo nomine provisor constitutus, comiti A., stemmate generoso, nec mi-

nus dignitate nobilitato, felicitatem summæ salutis in Domino.

Nulla digno sermonum tractatu possumus grates conscribere beneficentissimæ celsitudini vestræ pro multiplici clementia quam nobis indignis nostrisque domesticis indefesse jugiter impertitis. Et quia nihil tale ullo unquam promeruimus servitio, Deo supplicamus ut vobis mercedem recompenset dono centuplicato; in primis ego, qui abbatis fungor vocabulo, devotaque cohors nostrorum commonasterialium usque modo memoriam vestri habuimus sedulis orationibus. Deinceps autem firmissime statuimus nomen vestrum in nostro monasterio die noctuque precaminibus memorialiter perpetuare.

Ingubre nuntium de obitu amicissimæ dominæ nostræ Adalheidæ nimium nos et... nostra, ut decuit in casu talis personæ, perturbavit, pro qua ex tunc usque nunc consuetudinarias complevimus precaminum celebrationes, et in semper annuali revolutione temporis vigilias missasque cum oblationibus sciamus facere. Diem Kal. jubete conscribi membrana, nobisque transmitti per præsentem pelligerum. Valet.

EPISTOLA III.

AD EUNDEM.

Maximas gratias agit pro fenestris templo Tegernseensi affabre comparatis, et pueros quos discendi causa hactenus in monasterio enutrivit, eruditionis specimina daturos remittit.

Dignissimo comiti A., gloria multimodarum virtutum ubique diffamato, abbas G. fratrumque sibi subjectorum conventus, sedulitatem precaminum et salutem in Domino.

Fidelissimæ devotionis exercitia, quæ tam longi temporis nobis ac nostris a vobis infatigabiliter diversitate laborum magnitudineque ministeriorum sunt impertita, cunctorum remunerator Deus sancti testis sui Quirini precibus, mercedibus centies centuplicatis remunerari dignetur coram cœstibus cœlestibus. Merito pro vobis Deo supplicamus, qui locum nostrum talibus operibus honorum sublimastis, quilibet nec priscorum temporibus comperti sumus, nec non visuros esse sperabamus. Ecclesiæ nostræ fenestræ veteribus pannis usque nunc fuerunt clausæ. Vestris felicibus temporibus auricomus sol primum infulsit basilicæ nostræ pavimenta per discoloria picturarum vitra; cunctorumque inspicientium corda pertentant multiplicia gaudia, qui inter se mirantur insoliti operis varietates. Quocirca quousque locus iste cernitur tali decoratus ornatu, vestrum nomen die noctuque celebrationibus orationum ascribitur. Et ut omnium proximorum vestrorum memoria deinceps hic agatur, facite concribi nomina quorumcunque vultis in membrana, nobisque transmitti per præsentem nuntium. Vestræ deliberationi dimittimus illos pueros probandos, si illud opus adhuc ita sint edocti uti vobis est honorificum nobisque necessarium; vel, si aliquid eis deesse inveniam, liceat eos remittere vobis causa meliorationis. Valete.

EPISTOLA IV.

AD MEGINHELMUM COMITEM.

Rogat ut sibi non nihil frumenti in victum eorum qui in Austria monasterio suo serviunt, elargiatur.

G., abbas monasterii S. Q., ill. comiti venerando salutem in Domino.

In maxima necessitate fideles amici merito querantur, et, ut scriptum est, sine dubio tunc comprobantur quando solatium adiutorii largiuntur. Quia consolationem vestram semper habuimus in omnibus rebus nostris, idcirco etiam nunc, quasi unico patri et proprio domino, pietati vestræ querimoniam facimus de familia nostra quam in Oriente habemus, quæ præ penuria grani præsentis anno subjacet gravi periculo famis, cui de parte nostra non possumus subvenire sicut debuimus, quia in isto anno Ceres non bene fructificavit nobis in locis nostris. Sed petimus ut nobis aperiatis manum solitæ largitionis vestræ, et jubeatis nobis dari aliquantulum frumenti ob eleemosynam vestri in victum eorum in regione orientali, qua vos dominamini, ne fame penitus eos et inedia consummari vel mori videamus. Valete.

EPISTOLA V.

AD EUMDEM.

Gratias agit pro husonibus piscium genere, quantumque precum Deo pro ejus conjugis anima offerant Tegernseenses, exponit.

Famosissimo comiti MEGINHELMO, summæ nobilitatis prosapia progenito, G. abbas cum grege monachico sibi subjecto salutem in Domino.

Quod singulis annis petendo vos sollicitamus, compellit nos instans necessitas, et solita atque annualis largitio benignitatis vestræ, quia vix potui-

mus scire, quid essent pisces quos husones nominant, nisi eleemosyna vestri. Volumus etiam vos nosse quod nullo anno prætermittimus censum orationis quem vobis promisimus, exceptis his quas pro eleemosynas nobis facientibus communiter celebramus; specialiter pro vobis amicisque vestris qui adhuc vivunt vel jam in Christo obierunt, ac felicitatis memoriæ conjugis vestra XLIII missas et psalteria x decantamus. Quin etiam nomina vestra scripta sunt apud nos propter jugem memoriam. Valete.

EPISTOLA VI.

AD EUMDEM.

Petit sibi suisque, cum carnibus monachorum more abstineant, husones mitti.

Domno M. boni nominis gloria ubique diffamato, GOZPERTUS abbas cum suis confratribus salutem in Domino.

Nullius servitii munus præ manibus habentes, accedimus ad vos magnas res postulantes, sed tamen audacter, qui confidentiam resumimus de conscientia totius bonitatis in vos. In regione Australi, sicut scitis, habitantes, more monachorum, ut decet, a carnibus abstinentes, captura piscium raro pasчимur, quia piscosas aquas minime habemus. Sed si Deus anno præsentis fecundavit capturam husonum, nobiscum petimus ut jubeatis largiendo communicari, ut memoriam vestri deinceps coram Deo in orationibus nostris habeamus. Valete.

EPISTOLA VII.

AD GEBHARDUM EPISCOPUM AUGUSTANUM.

Ejus religionem ac pietatem laudat, spondetque se ad eundem, cum per anni tempus licuerit, accessurum.

Domno pontifici G., sanctorum antecessorum meritis apostolica sede digne sublimato, G., servorum Dei ultimus, humilisque monachica congregatio sibi commissa, famulam inum precumque sedulitatem in Christo.

Virtutibus vestræ laudabilis famæ, quas pius rumor matris Ecclesiæ ubique diffundit, congratulamur, quosque sæpissime comperti sumus, frequentiori narratione venerandi antistitis nostri G. (Gotschalchi ep. Frising.), qui vos multum amat in Christo, cum priscorum prædecessorum vestri episcoporum gratia seu familiaritate admodum pleniter ob eleemosynam sui functi sumus, qui nos dilexerunt pro amore Dei sanctique Quirini, patroni nostri eo ardentius etiam gratiam vestri præ cæteris habere spiritus desiderio sitimus, quo vos nomen religiositatemque Benedictinæ vitæ positum in apostolica dignitate præ aliis exornare moribus habituque sentimus. Quia gremio Augustensis ecclesiæ nutriti sumus a puero, sanctum locum sæpe sæpius visitare debemus, proximaque æstate, quando gramina sufficere possunt iteratoribus, vestris orationibus intus vos videre cupimus, vestraque animari præsentia, ut spiritus desiderat per singula momenta. Quocirca petimus, pontifex venerande, deinceps me-

mentote nostri : quando nos vestri obliviscimur, A nos habemus pro mercedatione quam famulus noster nec nostri recordamur. Valete.

EPISTOLA VIII.

AD BRUNONEM.

Ut decimas in vico Tatinhusa ecclesie Tontinhusanæ reddi jubeat.

BRUNONI, domno beneficentissimo, abbas, vester servitor devotus.

Quidam viculus hæreditatis vestræ, Tatinhusa nuncupatus, duarum hobarum colonia possessus, memoria et ætate cunctorum qui adhuc supersunt, semper decimatus fuerat ad ecclesiam nostram, Tontinhusa nominatam. Et causamur pietati vestræ vestituram nobis injuste abstractam, petimusque ut, judicum vestri moderamine omnia justa libenter ponderante, nobis præcipiatis eandem decimationem concedi, donec in concilio archipresbyteri et apud legum conditores dijudicetur quod justissimum sit; postea nolumus nec possumus contradicere, quidquid exinde facere præcipitis. Valete.

EPISTOLA IX.

AD OTTONEM COMITEM.

Commendat ei servum quemdam, rogatque ut duo ipso palliola reddantur.

OTTONI comiti venerando GOZPERTUS abbas cum fratribus sibi commissis devotum servitium ac precam sedulitatem.

Diu noctuque vestræ pietati nimium confidentes, istum servum nostrum, omni solatio destitutum, commendamus vobis, post Deum unicissimum consolatorem de sibi nunc instanti tribulatione. Videlicet duo palliola, quæ remanserant in vestra potestate, sibi reddi præcipiatis pro amore Dei et S. Quirini eleemosynamque vestri. Si illum dignamini consolari, nos utique scitote multam exinde gratulari. Valete.

EPISTOLA X.

AD H. COMITISSAM.

Petit pecuniam pro quorundam consanguineorum suorum redemptione.

Domnæ comitissæ H., bona opinione ubique diffamatæ, vester servitor devotus sedulæ orationis constantiam.

Instantis necessitatis meæ causam conqueror pietati vestræ, quia eos, ut audimus, benigne consolamini qui in angustia sunt. Quidam consanguinitate mihi juncti, qui fuerunt liberi, venundati ab iniquis hominibus, duro premuntur servitio. Sed domnus noster, dux Henricus, ob eleemosynam sui præcepit ut liberi redeant, si ei et pretium reddamus. Ad hoc petimus ut nobis aliquod auxilium faciatis pro Dei amore, semper memor quod ereptores oppresorum sibi mereantur præmia æterna. Valete.

EPISTOLA XI.

AD OTPERTUM ABBATEM.

Ut quamdam inter utriusque servos commutationem fieri permittat.

Abbas GOZBERTUS cum fratribus dilecto domno et confratri OTPERTO salutem in Domino.

Rogamus vos per amorem amicitie quam inter

nos habemus pro mercedatione quam famulus noster et famulus vester inter se fecerunt, ut commutationem fieri ejusdem mercedationis præcipiatis, et hoc perficiatur salva fide inter utrosque ita tamen, si vultis et præcipitis, ut famulus noster cum juramento contestetur ne res famuli vestri pejorata sit in potestate sua de suo aliquo delicto.

EPISTOLA XII.

AD EIHSTATENSIS ECCLESIE FRATRES.

Ut diem obitus fratris sui ad se perscribant

G., TEGERNSENSIS monasterii abbas, quamvis indignus, fratribus Eihstatensis Ecclesie amandis tanquam uterinis Christianæ germanitatis.

Quamvis corporali localitate a vobis sumus disjuncti, coagulatione tamen specialis commemorationis jugiter vestræ dilectioni sumus compaginati. Lugubre nuntium turbabat nos corde tenus, quia fratrem nostrum jam ad Deum migrasse audivimus, qui, dum vixit, dimidium animæ meæ fuit, cujus obitus diem Kalendario conscribi nobisque transmitti rogamus. Hoc unum viventi fratri nostro dare decrevimus, sed eum in Christo lætari speramus. Petimus ut pro memoria felicia animæ vobis ministrari jubeatis. Valete.

EPISTOLA XIII.

AD DOMNUM H.

Ut tertiam partem Historiæ Tripartitæ sibi utendam, et exscribendam concedat.

C Abbas G., quamvis indignus, domno H. salutem in Christo.

Recordamini, petimus, fidei charitatisque quam uterque vestrum alteri promiserat; et, ne ullo modo inter nos frigescat, si nobis aliquid vestri servitii præcipitis, devotus implere studebo. Tripartitæ Historiæ duas partes conscriptas habemus; tertia pars ideo deest, quia exemplar alias acquirere non possumus, nisi ob gratiam vestri nobis mittere dignemini.

EPISTOLA XIV.

AD R. COMITEM,

Immam ancillam cum filiis suis sibi lege deberi probat, ac reddi postulat

D Domno R., comitatus honore valde digno, GOZPERTUS abbas cum fratribus sibi subjectis salutem in Domino.

In omni potestate vestri præsidatus sapienter vos agere, et cuncta secundum legem decernere, semper audivimus. Ideo dolemus quod famula nostra Imma cum filiis suis nobis est a vestra potestate injuste rapta. Scimus enim, si legem patrum suorum haberet, quod filii ejus vestri serviessent. Illa autem perdidit legem patrum, quia in nostra potestate stuprata est et peperit filium antequam legitimum maritum acciperet; cujus rei testes sunt omnes qui illam cognoscunt, qui eundem infantem viderunt. Idcirco petimus ut nobis eandem servam cum filiis reddi præcipiatis, ne et vobis peccatum sit, si moram in reddendo facitis, et nobis necesse non sic,

cum negatione, contra sensum sit domno nostro duci A de hac requerimoniam facere.

EPISTOLA XV.

Ut in egregia Tegernseensem familiam juvandi animo persistat, et quosdam famulos civitate pulsos, tueatur.

G., in omnibus vester devotus servitor, P. amicissimo consanguineo domnoque charissimo sedulam orationem devotumque famulam.

Deus, qui nullum bene operantem in donatum relinquet, restituat vobis remunerationis donum quod pro nobis constantem, devote fideliterque laborastis in eo quod ad vestram solatium confugimus (12) justitiam Dei nostri monasterii exquirendam. Petimus vero ut pro amore Dei sanctique Quirini adhuc persistatis fido adiutorio, ut cœpistis, et usque ad fidelem finem, ut vobis confidimus, perducatis. Quidquid nos vel nuntii nostri vobis dare pro hoc negotio promisimus, quando vel ubi vultis, sine mora presentamus, ita tamen si vestro juvamine nobis curia restituantur. Istos famulos nostros mittimus pietati vestræ, quos isti urbani de civitate expulerant propter despoliatos homines, quod bene nostis, quia illi de hac re aliquid non præsumpserant priusquam vestram et domni Taginini licentiam habebant. Quocirca rogamus ne eos extra potestatem vestram dimittatis, donec illos pacifice et sine timore in civitate manere faciatis. Valete.

(12) Videtur deesse aliquid.

EPISTOLA XVI.

AD EUMDEM.

Conqueritur ob sui neglectum et oblivionem, rogatque ut aliquid cupri, stanni et plumbi ad fundendam campanam, et nonnihil thymiamatis ad cultum Dei et S. Quirini mittat.

Abbas G. cæterique fratres P. quidquid, patres dilecto fratri filioque charissimo.

Plures anni computantur quod nativum solum dereliquistis, et regiones ad istas ignotas, in quibus, ut libenter audivimus, etiam satis abunde ditatus estis. Sed miramur et dolemus quod nostri penitus ita oblitus estis, ut nec per nuntios, hinc inde sæpius cursitantes, ullum salutaminis verbum unquam nobis demandastis; cum menti nostræ, ut puerulus eratis, corde tenus semper omore sitis coagulatus. Ob recordationem non obliviscendæ priorisque amicitie rogamus nobis transmitti aliquantum cupri, stanni, sive etiam plumbi. Volumus enim, si Deus præibit, grandem fundere campanam ad honorem Dei et S. Quirini. His enim omnibus exhaustæ sunt nostræ patriæ civitates, nec ullo pretio aliquid istiusmodi possumus comparare. Ad thurificandum etiam domui Dei altarique S. Quirini petimus nobis aliquantulum thuris vel alicujus generis thymiamata transmitti. Si aliquid nobis per præsentem nuntios remandatis quod ad servitium vestrum facere possumus, omni devotionis studio libenter implebimus. Valete.

GOZPERTI EPISTOLÆ ALIÆ.

(Apud Mabill., *Analect.* nov. edit. pag. 434.)

EPISTOLA PRIMA.

AD UTONEM NEPOTEM SUUM.

Abbas GOZPERTUS, humilis Dei famulus, UTONI dilecto nepoti salutem in Deo.

Petimus vos per amorem Dei et sancti Quirini martyris sui, ut nobis decimam reddere præcipiatis quam debent hospites sancti Quirini in servitium habere, et pauperes in victum qui quotidie veniunt ad ejus monasterium. Timendum enim valde est, cum eleemosynam Ecclesiæ Dei pauperibus Christi injuste tollitis, ut tollatur vobis a Deo quod licenter et sine peccati periculo habere potestis; quod vos Deus vitare concedat. Valete.

EPISTOLA II.

AD COMITEM ADALP.

Nobilissimo comiti ADALP. GOZPERTUS abbas cum monachis sibi commissis, pignus superni salutaminis in Christo.

Quamquam in ultimis regionibus saxosis silvosisque locis habitemus, celebris fama pietatis vestræ, quam in nos nostramque familiolam exercuistis, sæpe sæpius relatu plurimorum ad nos usque pervenit. Qui nullo alio servitio possumus aut suffi-

C mus, nomen vestrum in libro vitæ apud nos conscriptum habemus et quotidie supplicamus a Deo vobis remunerandum, pro cuius amore talia nobis nostrisque facitis. In talibus, ut prædiximus, locis degentes, piscationis magnam penuriam patimur. Quocirca petimus, si in manu vestra anno præsentem piscatura est prosperata, nobiscum solita clementia partiri præcipiatis. Valete.

EPISTOLA III.

AD ARNOLDUM NEPOTEM SUUM.

GOZPERTUS abbas nominatus, quamvis indignus, seniori ARNOLDO, neptique nostræ conjugii vestræ Adalhaidæ salutem in Deo summo.

Necessitate maxima compulsi, amicorum nostrorum fida flagitamus auxilia, quia præsentem anno minime sufficiunt nobis victuum alimonia fructuum fertilitate, agrorum sterilitate suffocata. In omnibus rebus speramus vos nobis esse compatiens visceribus pietatis. Idcirco petimus ut in instanti periculo nobis subveniatis, et si aliquid grani dari præcipitis in nostrum victum vel familiæ nostræ, pro pretioso dono auri vel argenti honorifice accipimus. Valete.